

L'anàlisi de la realitat juvenil

L'anàlisi de la realitat juvenil

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Secretaria General de Joventut

COL·LECCIÓ DE GUIES PRÀCTIQUES

*Sine*RGIA3

Aquesta edició ha estat revisada en data 25 d'abril de 2002

Títol: L'anàlisi de la realitat juvenil

Autors: Pau Serracant i David Brunet

Sinergia. Col·lecció de guies pràctiques

Digida per Lluís Tolosa i Planet

© Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Secretaria General de Joventut

1a edició: març 2002

Tiratge: 2.000 exemplars

Impressió: Gramagraf

Disseny: Secretaria General de Joventut

Maquetació: Jesús Andiñach

Fotografies: Miquel Tres i arxiu de la SGJ

D.L.: B-13213-2002

Índex

Justificació	
PRIMERA PART - Aproximació a la realitat juvenil. Informe estadístic	
Introducció	
Metodologia quantitativa	
Variables bàsiques	
0. Equilibri territorial i cohesió social - Població	
1. Educació i cultura	
2. Treball	
3. Habitatge	
4. Salut	
5. Participació democràtica	
SEGONA PART - Aproximació a la realitat juvenil. Informe qualitatiu	
Introducció	
Metodologies qualitatives	
Variables bàsiques	
0. Equilibri territorial i cohesió social - Població	
1. Educació i cultura	
2. Treball	
3. Habitatge	
4. Salut	
5. Participació democràtica	
ANNEX. Guia de fonts estadístiques	

Justificació

Una anàlisi senzilla, ràpida i rigorosa

Quan ens disposem a fer polítiques de joventut, és evident que el primer que cal fer és conèixer els problemes i les necessitats dels joves del nostre territori, per poder definir uns objectius i les accions adients per assolir-los. La *invisibilitat* del col·lectiu juvenil, carregat de tòpics que sovint el converteixen en un *problema*, ens obliga a fer un esforç per combatre el desconeixement generalitzat que hi ha al voltant de la joventut. En aquest sentit, moltes vegades encarreguem enquestes a experts per tal que ens facin una diagnosi de la realitat juvenil. Però les enquestes sovint suposen un pressupost superior al disponible, i això pot endarrerir l'inici de les nostres actuacions.

La guia que us presentem pot facilitar el coneixement de la realitat juvenil sense haver de recórrer a la realització d'un gran estudi.

Us plantegem una anàlisi rigorosa, però alhora senzilla i relativament ràpida. Cal dir que la nostra proposta és genèrica i que el conjunt de dades que es proposa analitzar no és imprescindible per a cada realitat territorial, encara que sí que és recomanable.

El mètode de treball que us oferim consta de dues parts complementàries: en la primera, us proposem analitzar la realitat juvenil a partir de l'ús de *metodologies quantitatives*; en la segona, donem pas a les *metodologies qualitatives*. És important entendre, però, que estem parlant de dues parts d'un mateix procés. Sovint es parla de les metodologies quantitatives i qualitatives com si fossin mons a part i amb pocs punts de connexió, però no es pot fer una anàlisi completa de la realitat juvenil sense incloure-hi les dues metodologies.

La nostra proposta inclou, doncs, una combinació d'aquestes dues perspectives: la primera part consisteix en una *aproximació estadística* a la realitat juvenil, de manera que obtinguem una radiografia de les característiques bàsiques de la joventut en la comarca o del municipi. Ara bé, és clar que només amb estadístiques no aconseguirem saber, per exemple, quines són les branques d'ocupació que creixeran més i que oferiran més oportunitats als joves, quines mancances tenen les associacions del poble, per què els joves marxen de la comarca o quines són les

seves necessitats d'oci. És a dir, les estadístiques tenen un nivell de profunditat limitat i no cobreixen totes les àrees que ens interessa conèixer.

Proposem, doncs, emprar com a base les dades estadístiques disponibles per, en la segona part, fer una anàlisi qualitativa de la realitat juvenil que ens permeti *interpretar* correctament i en profunditat les dades estadístiques, i també *completar* els buits d'informació que les estadístiques no poden cobrir.

PRIMERA PART

Aproximació a la realitat juvenil. Informe estadístic

Introducció

Les coses no són el que semblen

En principi, una aproximació quantitativa a la realitat juvenil ens ha de servir per *poder afirmar* amb seguretat allò que creiem saber sobre aquest col·lectiu. És important aconseguir un recull de dades fiables per tal d'assegurar-nos que les nostres assumpcions coincideixen amb la realitat. La intuïció sovint ens enganya, així que el primer pas és l'obtenció d'una sèrie de dades que ens permetin conèixer amb més rigor la realitat sobre la qual volem incidir.

Les xifres són gratuïtes

Un cop acceptada la necessitat d'analitzar la realitat juvenil, el pas següent és normalment la realització d'una enquesta. Aquesta decisió sovint es pren des del *desconeixement* de les fonts existents: bona part de la informació que ens pot proporcionar una enquesta ja existeix. Els censos i els padrons, l'estadística de moviments migratoris, els registres de

mortalitat, els registres de demandes d'ocupació, etc., ofereixen informació comarcal i municipal sobre els joves, i estan a l'abast de totes les institucions que els sol·licitin. Aquestes dades no solament estan disponibles en els àmbits municipal i comarcal, sinó que, com que són estadístiques oficials, tenen una fiabilitat elevada; a més a més, el seu caràcter públic fa que comptin amb una disponibilitat immediata i que siguin gratuïtes.

No fem enquestes

Per totes aquestes raons, desaconsellem la realització d'enquestes i proposem una metodologia alternativa: en primer lloc, l'explotació de les dades existents (aconseguint, per exemple, les variables suggerides en aquesta guia); i, a continuació, la realització d'entrevistes i l'organització de grups de discussió amb joves, agents juvenils i experts, amb la finalitat d'aprofundir i complementar les línies que apunten les dades

estadístiques. Aquesta metodologia és més econòmica, més ràpida i més fiable que l'elaboració d'una enquesta.

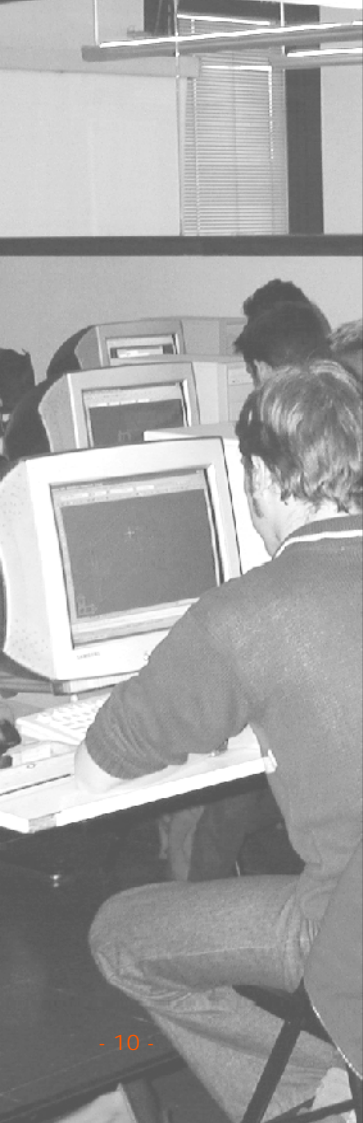
Si copiem, copiem bé

Si, malgrat les indicacions anteriors, s'opta per la realització d'una enquesta, cal no desapropiar l'ocasió per fer una enquesta centrada en les característiques específiques del municipi o la comarca. És a dir: si en una comarca trobem la presència dominant d'una factoria, o si en un poble només hi ha quatre associacions, o si sabem que els joves practiquen una forma particular d'oci, per exemple, convé que el qüestionari de l'enquesta prevegi aquests aspectes. El qüestionari s'ha d'adaptar a l'especificitat de la població i del territori estudiats: per això, una enquesta adreçada a persones de Tremp, posem per

cas, hauria de ser substancialment diferent d'una enquesta a dirigida a la població de Cornellà de Llobregat.

Sumeu perspectives i guanyareu objectivitat

Tant si es decideix utilitzar les dades estadístiques existents com si s'acorda fer una enquesta, en ambdós casos la principal dificultat rau a interpretar correctament les dades. És per aquest motiu que, sigui quina sigui l'estratègia triada, aconsellem la realització d'entrevistes i l'organització de grups de discussió amb joves, agents juvenils i experts apuntada anteriorment, per tal d'*interpretar*, *aprofundir* i *complementar* els resultats amb rigor i d'una manera exhaustiva.

Metodologia quantitativa

Comentaris per a l'elaboració del recull de dades estadístiques

La proposta que us plantegem aspira a obtenir informació àmplia sobre la realitat juvenil a través d'unes variables bàsiques seleccionades. Aquesta *proposta de màxims* consisteix a obtenir les dades que esmentem tot seguit, no tan sols sobre els joves d'un territori concret en un moment determinat, sinó sobre diferents grups d'edat (joves i adults), sobre més d'un territori (territoris comparables o superiors) i des d'una perspectiva temporal. Això no obstant, aconseguir aquests màxims comporta la inversió de més temps i més recursos, per la qual cosa s'ha de valorar fins a quin punt interessa obtenir tota la informació o, altrament, quines són les variables prioritàries.

- **Grups d'edat.** Cal decidir el grup d'edat que volem analitzar. Suggerim el grup

de 15 a 29 anys, ja que la informació facilitada per l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat) sovint coincideix amb aquesta franja i es pot subdividir en grups quinquennals (de 15 a 19 anys, de 20 a 24 anys i de 25 a 29 anys). Igualment, convé valorar la possibilitat d'obtenir les dades referents a la població *adulta* (en aquest cas, major de 29 anys) per tal de comparar-les amb les que corresponen a la població jove.

- **Territori.** L'ideal seria poder disposar de la mateixa informació sobre un territori similar. Per exemple, en el cas d'un municipi seria interessant disposar de dades sobre un municipi semblant de la mateixa comarca. De la mateixa

manera, també és útil comparar el territori analitzat amb el territori on s'inclou. Per exemple, és útil tenir informació sobre la comarca on es troba situat un municipi, o sobre l'àmbit territorial o la província als quals pertany una comarca. També és molt interessant l'establiment de comparacions amb el conjunt de Catalunya.

- **Evolució.** Tot sovint una dada no ens proporciona gaire informació, i el que cal és comparar-la amb dades anteriors de tal manera que puguem analitzar l'evolució d'un fenomen determinat. Més que conèixer el nombre de treballadors temporals, per exemple,

ens pot interessar saber quina és l'evolució de la temporalitat en els darrers anys.

Finalment, cal dir que l'estructura d'aquesta proposta respon a una combinació de les estructures de la *Base de dades estadístiques sobre la joventut de Catalunya* i de la *Base de dades d'estadístiques comarcals sobre la joventut*, elaborades per l'Observatori Català de la Joventut de la Secretaria General de Joventut. Aquestes bases de dades ofereixen informació sobre les característiques bàsiques dels joves i estan estructurades a partir dels eixos d'actuació del Pla Nacional de Joventut de Catalunya. S'hi pot accedir a través de les adreces següents: <http://www.pnjcat.net> o <http://www.gencat.es/joventut/observatori>

Variables bàsiques

0. Equilibri territorial i cohesió social-Població¹

Ens interessa conèixer dos elements respecte a la població juvenil:

➤ **Quin és el seu pes en relació amb el conjunt de la població** (parlem de l'*estructura per edats* de la població). Volem conèixer quin és el percentatge de joves respecte al total de la població (és a dir, si tenim un municipi jove o envellit) i, sobretot, esbrinar com evolucionarà aquesta situació en el futur (per fer-ho, utilitzarem les *projeccions* de població).

➤ **Què està passant** i quines variacions es produeixen entre el col·lectiu jove (es tracta del *moviment natural* de la població, compost per les migracions i els naixements). Pel que fa a les migracions, ens interessa saber si

arriben joves al nostre territori o si en marxen, amb quina intensitat ho fan i, especialment, quines característiques tenen els que marxen i els que arriben. Quant als naixements, volem saber quants fills tenen els joves, i no sols en nombres absoluts, sinó també la proporció de fills per dona jove. En relació amb els naixements, és bàsic conèixer una sèrie de variables que influeixen fortament en la natalitat, com ara els matrimonis que se celebren o l'evolució dels diferents tipus de família que hi ha (com ara les mares solteres, les parelles de fet, etc.).

¹ Atès que es tracta d'un eix o àmbit transversal, en aquest apartat només oferim pautes per a l'obtenció d'informació relacionada amb els aspectes demogràfics de la població.

0.1. Estructura de la població

- 0.1.1. Joves que hi ha i proporció de joves respecte al total de la població
- 0.1.2. Joves que hi haurà l'any 2010

0.2. Migracions

- 0.2.1. Lloc de naixement dels joves
- 0.2.2. Joves que han marxat i joves que han arribat els darrers anys
- 0.2.3. Joves que volen marxar
- 0.2.4. Joves estrangers
- 0.2.5. Joves estrangers que han arribat els darrers anys

0.3. Estat civil i fecunditat

- 0.3.1. Estat civil dels joves
- 0.3.2. Joves que es casen
- 0.3.3. Joves que viuen en parella sense estar casats
- 0.3.4. Naixements que es produeixen
- 0.3.5. Nombre de naixements per cada 1.000 dones joves
- 0.3.6. Tipus de família on viuen els joves
- 0.3.7. Joves que viuen sols amb els seus fills, sense parella

Per trobar aquestes dades, vegeu la pàgina 51 de l'annex final

1. Educació i cultura

Principalment ens interessa abordar dos aspectes:

➤ **Quins estudis tenen els joves** (és a dir, el seu *nivell d'instrucció*). Aquest aspecte ens permet detectar els punts forts i febles de la formació dels joves (com ara un nombre desproporcionat de joves universitaris o de joves sense estudis). La comparació d'aquestes dades amb les d'altres territoris ens permetrà saber si la nostra comarca o població té o no té un dèficit formatiu i sobre quins aspectes caldria incidir en el futur.

➤ **Quins estudis cursen en l'actualitat** (característiques de l'*escolarització* dels joves). Així podrem analitzar la distribució dels joves dins el sistema educatiu i, al mateix temps, si aquesta distribució respon a les possibilitats ofertes pel mercat laboral. També ens interessa conèixer el repartiment dels alumnes entre els centres públics i privats i el nombre d'alumnes per professor.

1.1. Nivell d'instrucció

- 1.1.1. Estudis dels joves
- 1.1.2. Joves de 25 a 29 anys amb estudis universitaris
- 1.1.3. Joves de 20 a 24 anys amb estudis secundaris
- 1.1.4. Joves de 15 a 19 anys amb estudis primaris

1.2. Escolarització

- 1.2.1. Joves que estudien
- 1.2.2. Estudis que cursen els joves
- 1.2.3. Tipus de centre on estudien els joves (públic o privat)
- 1.2.4. Nombre d'alumnes per professor
- 1.2.5. Alumnes estrangers

1.3. Coneixement del català

- 1.3.1. Coneixement del català entre els joves

Per trobar aquestes dades, vegeu la pàgina 57 de l'annex final

2. Treball

Ens interessa conèixer quina relació tenen els joves amb l'activitat laboral (la seva *situació laboral*), quines característiques tenen les feines que fan (*ocupació* i *contractació*), i quines són les característiques de l'*atur juvenil*:

➤ Les dades sobre la **situació laboral** ens han de mostrar quina proporció de joves són laboralment *actius* (si treballen —*ocupats*— o si estan a l'atur —*desocupats*—) i quina proporció són laboralment *inactius* (principalment estudiants, però també cal tenir en compte les mestresses de casa).

➤ Les dades sobre **ocupació i contractació** ens han d'indicar en quin mercat de treball es mouen els joves:

- La **disponibilitat de feina** (*població ocupada*).

- Les **característiques d'aquestes feines**, analitzant-les a partir del *tipus d'activitat* (ramaderia, hostaleria, etc.) i de la *professió* (personal directiu, tècnics, etc.)
- Les **característiques dels contractes** que es fan, estudiant-los a partir del *tipus de contracte* (temporal o indefinit) i del tipus d'activitat i les professions en què es distribueixen aquests contractes.
- També ens interessa conèixer fins a quin punt les qualificacions dels joves es corresponen amb les seves ocupacions, amb la finalitat de veure si es produeix el fenomen de la **sobrequalificació**.
- Finalment, les dades sobre l'**atur** ens acabaran de perfilar els trets bàsics del mercat de treball que estem analitzant. Cal conèixer

quins són els tipus d'activitat i les professions que generen més atur (problemes de la *demanda*), com també quines característiques tenen els joves desocupats (problemes de l'*oferta*). Aquestes informacions faran possible que concretem amb més encert les nostres accions encaminades a reduir les taxes d'atur.

2.1. Situació laboral

2.1.1. Situació laboral dels joves

2.2. Ocupació i contractació

2.2.1. Joves que treballen

2.2.2. Tipus de contracte dels joves (indefinit o temporal)

2.2.3. Branca d'activitat econòmica dels joves que treballen

2.2.4. Professió dels joves que treballen

2.2.5. Contractes que es fan als joves

2.2.6. Branca d'activitat econòmica estipulada en els contractes que es fan als joves

2.2.7. Professió estipulada en els contractes que es fan als joves

2.2.8. Ingressos dels joves

2.3. Atur

2.3.1. Joves aturats

2.3.2. Branca d'activitat econòmica dels joves aturats

2.3.3. Professió dels joves aturats

Per trobar aquestes dades, vegeu la pàgina 61 de l'annex final

3. Habitatge

Ens interessa saber si els joves estan **emancipats** o no (si viuen amb els pares, si viuen sols, en parella, etc.) i en quines condicions ho fan (si **lloguen o compren** el seu habitatge i si l'emancipació els suposa un **sobreesforç econòmic**). La comparació d'aquestes dades amb les d'altres territoris ens indicarà fins a quin punt podem parlar d'una *problemàtica de l'habitatge* i ens proporcionarà una sèrie de pautes útils per decidir les *línies d'actuació* a seguir.

3.1 Habitatge

- 3.1.1. Amb qui viuen els joves
- 3.1.2. Llars on hi ha joves i llars encapçalades per joves
- 3.1.3. Joves que viuen sols
- 3.1.4. Joves llogaters i joves propietaris
- 3.1.5. Proporció dels ingressos dels joves destinada a pagar l'habitatge

Per trobar aquestes dades, vegeu la pàgina 69 de l'annex final

4. Salut

El Departament de Sanitat i Seguretat Social s'encarrega d'elaborar una sèrie de registres que ens proporcionen molta informació sobre els aspectes bàsics de la salut dels joves (**mortalitat, malalties, avortament i seguretat viària**). Tot i això, aquestes dades tendeixen a reflectir les *conseqüències* de determinades *pràctiques* (els avortaments són conseqüència de les relacions sexuals sense precaucions; els accidents de tràfic són sovint conseqüència de la conducció imprudent sota els efectes de l'alcohol durant els caps de setmana; etc.). Pel que fa a aquests aspectes, però, les enquestes ens proporcionen poca informació; és a dir, no ens faciliten prou informació per *orientar polítiques preventives*, i no tan sols *polítiques reactives*. Per tant, és bàsic que les

dades estadístiques de l'eix de salut es complementin amb estudis i amb interpretacions qualitatives.

4.1. Mortalitat

4.1.1. Joves que han mort

4.1.2. Causes de les morts entre els joves

4.2. Malalties

4.2.1. Joves amb sida

4.2.2. Ús de mètodes anticonceptius entre els joves

4.3. Drogoaddicció

- 4.3.1. Consum de drogues entre els joves
- 4.3.2. Tractaments de desintoxicació entre els joves

4.4. Anticoncepció

- 4.4.1. Avortaments entre les joves

4.5. Seguretat viària

- 4.5.1. Accidents de trànsit entre els joves

Per trobar aquestes dades, vegeu la pàgina 71 de l'annex final

5. Participació democràtica

Tal com passa en l'eix de salut, les dades estadístiques no ens permeten entendre els aspectes essencials de la participació dels joves. Proposem, doncs, obtenir les poques dades estadístiques que hi ha disponibles sobre aquesta temàtica (**nombre d'entitats juvenils, tipologia i nombre d'associats**) i usar-les com a pistes per orientar un estudi qualitatiu que ens mostri les formes tradicionals de participació i les noves formes de participació (associacionisme constituït formalment, no constituït

formalment i moviments socials), i que abordi les temàtiques centrals de la participació: qui participa, per què ho fa i com ho fa; i a la inversa: qui no participa, per què no ho fa i què fa si no participa.

5.1 Participació democràtica

- 5.1.1. Nombre i tipus d'entitats juvenils que hi ha
- 5.1.2. Joves associats a les entitats juvenils

Per trobar aquestes dades, vegeu la pàgina 75 de l'annex final

SEGONA PART

Aproximació a la realitat juvenil. Informe qualitatiu

Introducció

Les enquestes no ens permeten entendre les persones...

L'ús de metodologies qualitatives per estudiar la realitat presenta una sèrie d'avantatges respecte a les metodologies quantitatives. Per exemple: difícilment entendrem per què els joves duen a terme determinades pràctiques (com les *raves* o la tria d'una trajectòria escolar en particular) a través d'una enquesta. En aquest sentit, les estadístiques no ens permeten entendre la *subjectivitat* i les *significacions* d'algunes pràctiques.

...ni tan sols les coses!

Les metodologies quantitatives no ens fallen solament a l'hora de comprendre les motivacions dels joves, sinó que tampoc no ens permeten entendre determinats processos aparentment *objectius*. Per exemple: només

amb estadístiques i enquestes no podrem entendre les mancances d'un currículum escolar, ni les conseqüències que se'n deriven, ni les tendències de l'economia del territori, ni les oportunitats laborals per als joves en el futur. Per tant, ens calen aproximacions alternatives.

La qualitat i la quantitat són complementàries

Les metodologies quantitatives i qualitatives no s'han de veure com elements excloents. És més: desaconsellem l'inici d'una investigació qualitativa sense el suport de dades estadístiques. Ja hem dit que proposem fer un recull de les dades estadístiques existents, i després suggerim utilitzar les metodologies qualitatives per *interpretar*, *aprofundir* i *complementar* la informació que proporcionen les dades estadístiques.

El com depèn del què

Hi ha una gran varietat de tècniques qualitatives (que s'inclouen en l'apartat següent). És important escollir la *tècnica adequada* per a la temàtica que volem estudiar. Si volem saber per què els joves no participen en les associacions del poble, per exemple, haurem d'usar una tècnica diferent de la que fariem servir per conèixer les claus de l'èxit d'un programa d'intervenció determinat (els grups de discussió amb joves, en el primer cas, i fer una entrevista al responsable del programa, en el segon).

Què demanen els joves o què passa amb els joves?

Quan demanem als joves que ens expliquin les seves problemàtiques, sovint ens parlen

dels seus problemes per a accedir a l'oci (pocs bars al poble, manca de transport nocturn, concerts gratuïts...). Per exemple: un Fòrum Jove es pot convertir en una llista de demandes sobre les necessitats d'oci a la zona, i fins i tot pot respondre als gustos i interessos d'un grup de joves en particular, sense que això ens permeti detectar els *processos de fons* que afecten la vida dels joves, com les dificultats d'inserció laboral o d'altres. Per saber *què passa* realment amb els joves també haurem de fer entrevistes o grups de discussió amb experts i agents juvenils.

Tenir dubtes és començar a conèixer

És vital preparar detalladament qualsevol de les accions a emprendre: a partir de l'anàlisi de les dades estadístiques han de sorgir

dubtes, qüestions o contradiccions, i aquests seran els aspectes que caldrà aclarir a través de les tècniques qualitatives. Les entrevistes, els grups de discussió, les reunions amb els Consells Locals, etc., han d'estar orientats a la resolució o a l'aprofundiment de qüestions

concretes. En conseqüència, s'ha de fer una tasca prèvia de preparació i estructuració d'aquestes qüestions, i una tasca posterior de sistematització i síntesi dels resultats obtinguts.

Metodologia qualitativa

Abans de presentar els mecanismes d'investigació qualitativa que us proposem, esmentem dos elements que cal tenir en compte a l'hora d'aplicar-los:

- Cal fer un esforç per analitzar de manera objectiva les opinions que recollim. D'una banda, és bàsic que, a partir d'un conjunt d'opinions i punts de vista subjectius, siguem capaços de formular unes conclusions que sintetitzin i interpretin correctament les distintes perspectives. D'altra banda, s'ha d'intentar contrastar la informació recollida amb el nostre coneixement de la realitat i amb la informació que ens poden facilitar altres persones.
- Conèixer un grup implica *conèixer els espais* on es mou aquest grup. Això significa que cal anar als espais on hi ha els joves, més que esperar que els joves vinguin a nosaltres. Si no ho fem, provocarem un *biaix en la representativitat* dels joves consultats, ja que no tots els joves

estàn disposats a anar a llocs *institucionals* (com ara un Punt d'Informació Juvenil, un centre cultural municipal o l'ajuntament), on els joves acostumen a sentir-se menys còmodes.

Metodologies qualitatives d'investigació

- **Entrevistes a joves.** Les entrevistes ens han de servir per aproximar-nos a les inquietuds, els interessos i les preocupacions dels joves. No es tracta de transcriure aquestes entrevistes i analitzar-les, sinó de copsar el que ens diu el jove o la jove. Si podem extreure les nostres pròpies conclusions a partir del que els joves ens expliquen, millor, però en principi aquestes entrevistes ens han de proporcionar una informació directa sobre la situació i els plantejaments del jove o la jove.

Aquestes entrevistes no s'haurien de fer de manera aleatòria; contràriament, els joves entrevistats haurien de ser mínimament representatius del seu col·lectiu. Per aconseguir-ho, ens convé seleccionar els entrevistats de manera que tinguem joves de totes les *edats* (si això ens interessa en la nostra anàlisi), d'ambdós sexes, de les diferents parts del *territori* de referència, procedents de diferents *extraccions socials* (classe alta, classe mitjana i classe baixa) i amb diferents *nivells d'instrucció* (joves sense titulació, amb estudis primaris, universitaris, joves que cursen cicles formatius, etc.). Si és possible, convindria que aquests joves que volem entrevistar fossin escollits d'acord amb criteris de representativitat: és a dir, el mateix nombre de nois que de noies, però un nombre més gran de representants de les classes mitjanes que de les altes o baixes, per exemple.

L'Institut d'Estadística de Catalunya o l'Observatori Català de la Joventut us poden facilitar assessorament a l'hora de dissenyar la mostra.

- **Entrevistes a representants d'associacions juvenils.** Moltes vegades, els representants d'associacions juvenils també són joves. La justificació per separar-los dels joves individuals prové de dos fets importants: en primer lloc, són persones que representen un grup de joves amb certes afinitats (almenys les que expressa l'ideari de l'entitat), la qual cosa els confereix, a priori, una major legitimitat a l'hora de plantejar necessitats. En segon lloc, es tracta de joves amb una capacitat participativa i d'implicació en la vida pública normalment major que la resta de joves (qualitat que els dona l'aprenentatge experimentat pel mateix fet d'estar associats), i, per tant, tenen una major

capacitat de valorar necessitats col·lectives per damunt de les individuals. De tota manera, quan optem per aquest mecanisme cal intentar aglutinar totes les entitats que ho desitgin, sense excloure'n cap. La pluralitat associativa és molt rica per entendre els diferents punts de vista, i l'omissió d'alguna entitat podria ferir sensibilitats.

- **Entrevistes a experts i/o agents juvenils.** Els agents juvenils són totes aquelles persones que estan en contacte directe amb els joves i que, per aquest motiu, poden aportar una visió molt propera i rica sobre la seva realitat. Entre els agents juvenils que cal tenir en compte destaquem els membres o els representants d'entitats i de grups polítics, els mestres, les associacions de mares i pares d'alumnes (AMPAS), els propietaris i els

treballadors dels locals d'oci freqüentats pels joves, i els empresaris i els representants sindicals. Hem d'intentar assegurar-nos que els agents seleccionats tenen una mínima capacitat d'observació i de síntesi, per la qual cosa *qualsevol* agent juvenil no és apropiat per a l'assoliment dels nostres objectius. Addicionalment, els experts són un col·lectiu que cal tenir en compte de manera especial: ens referim tant a tècnics que treballen a l'Administració com a acadèmics i investigadors. Tingueu present que no parlem tan sols dels tècnics de joventut i dels investigadors sobre els joves, sinó que s'han de considerar tots els professionals que tracten temàtiques que, d'una manera o altra, afecten els joves. Així, entre els tècnics de les administracions convindria considerar els qui dissenyen i gestionen programes de participació, d'inserció laboral, de

salut, etc., mentre que entre els investigadors s'hauria de comptar amb economistes, demògrafs, sociòlegs, politòlegs, etc.

- **Grups de discussió amb joves.** Extracta de reunir un grup reduït de joves per plantejar-los una sèrie de qüestions prèviament estructurades. Els criteris de representativitat aconsellats per a les entrevistes a joves també s'apliquen als grups de discussió amb joves.

Avantatges respecte a les entrevistes: atès que es tracta d'una conversa en la qual apareixen *diferents punts de vista i diferents experiències*, als participants sovint se'ls acudeixen idees que en una entrevista personal no haurien sorgit (poden *aprendre* els uns dels altres); i també es guanya en *estalvi de temps*, ja que amb cinc grups de discussió podem accedir a vint o trenta joves,

mentre que necessitaríem fer totes aquestes entrevistes per arribar al mateix nombre de joves.

Inconvenients respecte a les entrevistes: el *nivell de profunditat* a què es pot arribar a través d'una entrevista personal tendeix a ser més elevat; el fet que en un grup de discussió apareguin diversos posicionaments pot *inhibir l'actitud* d'alguns joves durant la discussió; a més a més, *determinades temàtiques* (com ara la sexualitat o el consum de drogues) sovint es presten més a ser tractades a través d'entrevistes.

Com a exemple, un mecanisme de participació que utilitza una metodologia similar als grups de discussió amb joves acostuma a ser el *Fòrum Jove* (espai de participació de tots els joves d'un territori de forma individual).

➤ **Grups de discussió amb representants d'associacions juvenils.** Els grups de discussió amb representants tenen la mateixa lògica que els grups de discussió amb joves, per bé que mostren unes especificitats que els distingeixen. D'una banda, el fet que siguin representants de l'associació els obliga a debatre prèviament les qüestions que volen tractar, i això fa que el *debat sigui més ric*, ja que incorpora més punts de vista i ha estat més meditat. D'altra banda, el mateix fet de ser representant *impedeix l'espontaneïtat*, en el sentit que no poden aportar opinions sobre temes que apareguin en el grup de discussió i no hagin estat debatudes prèviament.

Com a exemple, un mecanisme de participació que acostuma a utilitzar una metodologia similar als grups de discussió amb representants d'entitats són els *Consells Locals de Joventut* (plataforma interassociativa de totes les entitats d'un territori).

➤ **Grups de discussió amb agents juvenils i/o experts.** Bona part dels avantatges que hem descrit per als grups de discussió amb joves també s'apliquen als grups de discussió amb agents juvenils i/o experts, atès que permeten reunir diferents punts de vista que generen nous coneixements (i, per tant, aconsegueixen un nivell de profunditat més elevat) i permeten estalviar temps. Aconsellem reunir agents juvenils provinents d'una àmplia varietat d'organitzacions i convidar investigadors de diferents camps acadèmics per tal d'obtenir una visió el màxim d'àmplia i multidisciplinària possible.

Com a exemple, un mecanisme de participació que acostuma a utilitzar una metodologia similar als grups de discussió amb agents juvenils és un *Consell Municipal de Joventut* o un *Consell Assessor*, si es reuneix un grup d'experts.

Variables bàsiques

Si en l'apartat de tècniques quantitatives us hem proporcionat una sèrie d'elements per esbrinar *què* està passant en els cinc eixos en què es pot dividir la realitat juvenil, en aquest segon bloc us proposem utilitzar les tècniques qualitatives per descobrir *per què* està passant i *quines conseqüències* pot tenir. Així, doncs, posarem més èmfasi en els aspectes que les dades estadístiques assenyalin com a més rellevants.

0. Equilibri territorial i cohesió social - Població

0.1. Estructura de la població

➤ En el cas de tenir una població envellida o amb un nombre molt alt de joves, ens interessa conèixer les raons d'aquesta situació (per exemple, si hi ha pocs joves haurem de saber si és perquè en van néixer pocs o perquè han marxat molts) i analitzar quin impacte té aquest fet sobre les condicions de vida dels joves (per exemple, si hi ha molts joves haurem d'analitzar com afecta això l'atur i els salaris).

➤ Les projeccions de població ens indicaran quants joves hi haurà en el futur. Les tècniques qualitatives ens ajudaran a conèixer diversos aspectes: per què el nombre de joves evolucionarà d'aquesta manera (un decreixement molt pronunciat pot ser degut a una emigració massiva, i a la inversa); quin impacte tindrà aquesta xifra sobre el benestar dels joves (una comarca despoblada oferirà poques oportunitats, per exemple); i com es pot actuar per tal de modificar aquestes projeccions.

Demògrafs, economistes i sociòlegs són, en principi, les persones que ens oferiran una aproximació més aprofundida sobre aquestes temàtiques.

0.2. Migracions

➤ Un dels factors bàsics a analitzar és *per què marxen* del nostre territori els joves i *per què hi vénen*. Si coneixem aquestes motivacions podrem orientar una sèrie d'actuacions crucials amb vista a millorar les oportunitats dels joves. Hem d'analitzar dos aspectes: en primer lloc, les característiques i les motivacions dels emigrants i dels immigrants (no parlem solament dels estrangers, sinó també dels catalans i dels espanyols que arriben al nostre territori o que se'n van); en segon lloc, cal analitzar *l'impacte* de les migracions sobre les condicions de vida del col·lectiu jove. En especial s'hauria d'atendre la situació de la població d'origen

estranger (principalment la dels emigrants que no provenen de la Unió Europea, que normalment pateixen una situació més precària) i les relacions que s'estableixen amb la població autòctona.

0.3. Estat civil i fecunditat

➤ És important analitzar si els canvis que es produeixen en relació amb el matrimoni i la vida en parella entre els joves són fruit d'una *nova forma de vida*, o bé si es poden atribuir bàsicament a les *dificultats d'emancipació* i de formació d'una llar pròpia.

- En el primer cas, caldria adaptar els serveis que l'Administració ofereix davant aquesta nova realitat. Per exemple, si observem que augmenten les parelles de fet, caldrà valorar la possibilitat d'obrir un registre de parelles de fet; si augmentés el nombre de mares solteres, s'hauria

d'assegurar que els fills d'aquestes mares tinguin accés a les guarderies.

- En el segon cas, s'han de precisar *quines* són aquestes dificultats i fins a quin punt són estructurals o conjunturals. En els apartats que dediquem a l'educació, el treball i l'habitatge es tracten aquestes qüestions.

➤ Els canvis que es detectin en la vida en parella dels joves tendiran a afectar el *nombre de fills* que els joves tenen en l'actualitat i els que tindran en el futur. En aquest cas, també hem de saber distingir els *aspectes culturals* que afecten la natalitat dels *aspectes econòmics*. Les *motivacions* que els joves

mencionin per tenir o no tenir fills ens ajudaran a planificar les nostres actuacions i els nostres serveis en aquest sentit.

Per a l'anàlisi de les migracions, l'estat civil i la fecunditat ens interessa parlar amb *demògrafs*, *economistes* i *sociòlegs* (com a experts), i amb *representants d'ONG que treballen en temes d'immigració*, *empresaris* i *representants sindicals* (com a agents juvenils). En aquest supòsit, és imprescindible parlar amb *els mateixos joves* per tal que ens expliquin els seus motius per emigrar, per casar-se, per emancipar-se, etc., com també per no fer-ho.

1. Educació i cultura

1.1. Ensenyament

1.1.1. Nivell d'instrucció

➤ Ens convé comparar les dades del *nivell d'instrucció* dels joves del nostre territori amb el d'altres territoris semblants per veure quins són els seus punts forts i febles. Hem de tenir en compte que les característiques formatives dels joves condicionaran el tipus de feina al qual podran tenir accés. Per exemple: un nombre excessivament elevat de joves sense qualificacions pot comportar que hagin de treballar en feines precàries i mal pagades; igualment, però, caldria analitzar les causes que fan que hi hagi un nombre molt alt d'universitaris, ja que sovint l'allargament dels estudis respon a la manca de feina disponible en el territori de referència.

Sociòlegs, economistes, empresaris i representants sindicals ens ajudaran a interpretar correctament les dades sobre les característiques del nivell d'instrucció dels joves, com també les causes i les conseqüències de la situació de què es tracti.

1.1.2. Escolarització

➤ L'anàlisi dels estudis que cursen els joves ens ha de permetre preveure els *perfiles professionals* que entraran al mercat en el futur, de manera que puguem actuar per intentar crear un cert equilibri en aquest àmbit. També cal que analitzem els aspectes relacionats amb la qualitat i les característiques de l'escolarització: les dades sobre

el tipus de centre predominant (públic/privat), el nombre d'alumnes per professor, i el nombre d'alumnes estrangers ens han de servir de base per abordar amb els mestres les principals problemàtiques que presenta el sistema educatiu dins el nostre territori.

Mestres, pedagogs, sociòlegs, psicòlegs i pares i mares d'alumnes són les persones que ens poden proporcionar més informació sobre la qualitat i les característiques de l'educació. Sociòlegs, economistes, empresaris i representants

sindicals hauran de valorar l'adequació dels estudis que duen a terme els joves amb les característiques del mercat de treball. Els mateixos joves ens poden explicar per què opten per estudiar unes matèries i no unes altres.

1.2. Coneixement del català

➤ El nivell de coneixement del català tindrà conseqüències sobre les *possibilitats d'inserció laboral* dels joves, ja que per accedir a algunes feines cal tenir un bon nivell de coneixement d'aquesta llengua.

2. Treball

2.1. Situació laboral

➤ Convé fer una aproximació general a la situació que viuen els joves dins el mercat laboral. Un punt especialment interessant és la possibilitat o la necessitat *d'estudiar i treballar al mateix temps*, i les dificultats o els avantatges que això genera. També convé parar atenció *al nombre de joves que ni estudien ni treballen* i a les causes d'aquesta situació. Aquesta aproximació general també possibilitarà que interpretem i que valorem les *diferències entre els sexes* pel que fa a la situació laboral.

2.2. Ocupació i contractació

➤ Les dades obtingudes en l'apartat quantitatiu ens han de servir per aconseguir una visió aprofundida de les característiques de les feines i els contractes dels joves, aspecte fonamental del benestar del jove o la jove. Hem d'abordar diverses qüestions, com ara fins a quin punt podem parlar d'una *ocupació precària* dels joves, quines tendències s'apunten i quines possibilitats hi ha per millorar aquesta situació. També cal analitzar la correspondència entre els estudis dels joves i la qualificació que requereixen les

feines que desenvolupen actualment (és a dir, si els joves estan *sobrequalificats* o no). Finalment, és important veure si existeixen *diferències amb els adults* respecte al tipus de professió i d'activitat i analitzar les causes i les repercussions d'aquestes diferències.

2.3. Atur

➤ S'han d'analitzar les característiques de les persones que es troben en situació d'atur i de les professions i les branques d'activitat que generen més atur, com també els elements que motiven aquestes situacions. En definitiva, es tracta d'estudiar els punts següents:

- Detectar els *perfils professionals* i els *segments del mercat* que tenen més futur i els que en tenen menys.

- Esbrinar fins a quin punt els joves *coneixen* aquesta situació.
- Descobrir fins a quin punt les accions de la mateixa Administració *s'adeqüen* a aquesta situació.

Economistes, sociòlegs, empresaris, representants sindicals, tècnics d'inserció laboral i mestres són les persones més indicades per treballar aquestes qüestions. D'altra banda, *els mateixos joves* ens poden aportar informació pel que fa a la seva situació dins el mercat laboral i als problemes amb què s'enfronten.

3. Habitatge

➤ Les entrevistes amb experts ens poden proveir d'informació sobre les característiques del *parc d'habitatge* del nostre territori, especialment sobre els preus de lloguer i de compra, l'estat dels habitatges disponibles i l'evolució prevista. Alguns joves manifesten que l'habitatge no els suposa cap problema, però convé relativitzar aquesta afirmació: els joves tendeixen a *no veure com un problema* les qüestions que escapen del seu control, i això és el que ocorre sovint amb l'habitatge. És a dir, si els joves veuen que emancipar-se és massa complicat, moltes vegades es treuen aquesta idea del cap i s'acomoden a la situació que viuen.

➤ En cas que es detecti que els joves s'estan a casa dels pares fins a una edat avançada, ens interessa esbrinar els motius d'aquest comportament, els quals poden estar més o menys relacionats amb el cost de

l'habitatge, la situació dins el mercat de treball o la voluntat de quedar-se a la llar d'origen. Les actuacions a emprendre variaran segons els resultats d'aquesta anàlisi. També cal estudiar les dades disponibles pel que fa al règim en què els joves viuen en un habitatge (lloguer o propietat) i les raons d'aquestes opcions.

➤ Per últim, convé escoltar les opinions dels joves no tan sols en relació amb la seva situació, sinó també sobre el tipus d'habitatge on els agradaria viure i sobre les opcions que consideren i les que descarten.

Demògrafs, economistes, sociòlegs, empresaris de la construcció, tècnics de les àrees d'urbanisme, etc., són els professionals que ens donaran més pistes per interpretar les dades. Igualment, els mateixos joves ens poden aportar molta informació sobre aquesta qüestió.

4. Salut

La salut és un dels apartats més difícils d'estudiar amb dades estadístiques, per la qual cosa recomanem ampliar l'anàlisi qualitativa de la salut dels joves. Hem de ser capaços de detectar les principals problemàtiques respecte a la salut dins el nostre territori i identificar els col·lectius de risc a qui tenim la voluntat d'adreçar les nostres accions.

4.1. Mortalitat

➤ Detectar les principals causes de la mortalitat juvenil és el primer pas per analitzar les raons de fons d'aquestes morts. Per exemple: si veiem que la principal causa de mort són els accidents de trànsit, hem d'analitzar si existeix alguna circumstància que expliqui aquests accidents, com ara una determinada ruta nocturna d'oci, etc.

4.2. Malalties

➤ Els professionals de la salut ens informaran de l'evolució de les malalties sobre les quals la prevenció pot ser més eficaç, com ara la sida, l'anorèxia o la bulímia. Hem d'obtenir informació sobre el *grau de coneixement dels joves* en relació amb aquestes malalties i sobre les *pràctiques* que poden provocar-ne el contagi (en el cas de la sida). Per exemple: seria interessant conèixer els hàbits d'utilització i la valoració que fan els joves del preservatiu, o bé la informació disponible respecte als trastorns de la conducta alimentària. Ens interessa conèixer no tan sols la informació que tenen els joves, sinó també la informació que en tenen els agents juvenils.

4.3. Drogoaddicció

➤ Quant al consum de drogues, ens interessa saber qui en consumeix, què consumeix, com en consumeix, quan en consumeix i on en consumeix. Són informacions que no ens pot proporcionar cap estadística de manera absolutament fiable. Hauríem de poder distingir el consum entre *col·lectius marginals* (consum associat a la manca d'horitzons vitals) del *consum lúdic*, ja que les accions que cal emprendre en una situació o en l'altra són diferents. També ens convé saber la informació que *realment* tenen els joves sobre les drogues i quina és la seva *percepció de risc*.

4.4. Anticoncepció

➤ Novament, els aspectes vinculats a la informació i la formació dels joves respecte a la sexualitat i l'anticoncepció són claus. Cal saber veure, també, l'efecte que tenen el nivell d'instrucció i la situació laboral sobre els embarassos entre les adolescents i les dones joves i, a partir d'aquí, detectar els col·lectius que requereixen una intervenció més intensa.

4.5. Seguretat viària

➤ L'anàlisi de la seguretat viària no s'ha de limitar a observar l'evolució dels accidents de trànsit i de les circumstàncies en què es produeixen, sinó que també ha d'incloure les alternatives de transport de què disposa el jove o la jove, element bàsic per entendre la utilització dels vehicles de transport privats.

Professionals de la salut (metges, professionals dels ambulatoris, etc.), mestres, policies municipals, propietaris i treballadors de locals d'oci, promotors d'activitats d'oci, representants d'entitats juvenils i d'entitats que treballen amb la salut, pares i mares d'alumnes, sociòlegs, antropòlegs, pedagogs, etc., ens donaran

informació molt valuosa des de punts de vista complementaris.

D'altra banda, és bàsic apropar-se als **mateixos joves** per conèixer les **pràctiques**, les possibles *conductes de risc* i la importància que atorguen a aquesta qüestió.

5. Participació democràtica

L'anàlisi de la participació a partir de les estadístiques és molt limitada, per la qual cosa recomanem basar l'aproximació a aquesta temàtica en una anàlisi qualitativa.

➤ Ens interessa conèixer *quant*, però sobretot *com* participen els joves en la vida col·lectiva del nostre territori. Saber quants joves participen en un nombre determinat d'entitats ens serà útil només com a primera aproximació per avaluar la solidesa de les relacions entre els joves, i també entre els joves i la societat. Així, doncs, *l'associacionisme formal* és només una part del que ens interessa estudiar.

➤ Si volem estimular la participació dels joves ens interessa saber dues coses: *quins marcs* tenen els joves per participar (sobretot, quines possibilitats *no* tenen, o quines alternatives presenten *dificultats*) i de quina

informació relativa a aquestes possibilitats disposen.

- El primer punt és important per detectar si els models existents s'ajusten als interessos i a les necessitats dels joves. Seria interessant conèixer quina és la *cultura participativa* dels joves; així podríem donar suport a les *formes participatives* en les quals se sentin més còmodes, més enllà de les nostres pròpies preferències.
- El segon punt ens ha de permetre detectar *bosses de desinformació* pel que fa a les formes de participació existents, ja sigui en relació amb els espais de presa de decisions o en relació amb les diferents activitats del territori, fet que sovint es troba a la base de les mancances en la participació.

➤ Si volem promoure la *incidència real* dels joves en els aspectes que els afecten, haurem d'esbrinar quins espais de participació ciutadana existeixen i quins són els *models de participació juvenil* que funcionen o han funcionat a altres llocs.

Els mateixos joves són la principal font d'informació quant al tema de la participació. Tanmateix, a l'hora d'estimular la participació també hem de tenir molt en compte els *representants de les entitats i els portaveus dels moviments socials*, com també els *tècnics de l'Administració i els educadors socials encarregats de dinamitzar la participació*; addicionalment, els *experts en participació* (sociòlegs i politòlegs) i els *tècnics de participació ciutadana de l'Administració* ens ajudaran a fomentar la incidència real dels joves a través de canals participatius.

ANNEX

Guia de fonts estadístiques

En la primera part d'aquesta guia us hem proposat una metodologia senzilla per recollir una sèrie de dades per elaborar un *Informe estadístic*. En aquest annex concretem, amb un llenguatge més tècnic, *quines* dades ens interessa obtenir (formulem amb exactitud el que volem saber) i *com* aconseguir-les (proporcionem la font estadística per aconseguir-ho).

Com a exemple, en l'apartat «Variables bàsiques» de la primera part de la guia suggeríem conèixer: *0.1.1. Joves que hi ha i proporció de joves respecte al total de la població*. En aquest annex trobareu aquest mateix concepte en *terminologia tècnica* (que és com ho trobareu quan aneu a buscar les dades), i acompanyat de la font estadística corresponent: *0.1.1. Evolució de la població resident. Per grups d'edat i sexe. Nombre i percentatge de la població juvenil sobre la població total. Font: Estimacions de població postcensals. Idescat. On-line*.

0. Equilibri territorial i cohesió social - població

0.1.1. Evolució de la població resident. Per grups d'edat i sexe. Nombre i percentatge de la població juvenil sobre la població total. *Font: Estimacions de població postcensals. Idescat. On-line.*

0.1.2. Projeccions de la població resident. Per grups d'edat i sexe. Nombre i percentatge de la població juvenil sobre la població total. *Font: Projeccions de població. Idescat. On-*

line [dades disponibles en els àmbits comarcal i català].

0.2.1. Evolució del lloc de naixement de la població. Per grups d'edat i sexe. Nombre i distribució percentual. *Font: Cens, Padró i Estadística de població. Idescat.*

0.2.2. Evolució de la població immigrada i emigrada (migracions internes)¹. Per grups d'edat i sexe. Nombre i saldo migratori². *Font: Moviments migratoris. Idescat.*

¹ Migracions internes: canvis de residència entre dos municipis de Catalunya o amb un altre municipi de la resta de l'Estat espanyol. Immigrants: persones que arriben al territori de referència. Emigrants: persones que marxen del territori de referència.

² Saldo migratori: diferència entre la població immigrada i la població emigrada.

- 0.2.3. Evolució de la previsió de la població per traslladar la seva residència. Per grups d'edat i sexe. Nombre i percentatge sobre la població total de cada grup. *Font: desconeguda (cal consultar els estudis sobre el vostre territori) o inexistent (tot i que seria interessant aconseguir aquestes dades).*
- 0.2.4. Evolució de la població d'origen estranger. Per grups d'edat i sexe. Nombre i percentatge sobre la població total de cada grup. *Font: Cens, Padró i Estadística de població. Idescat.*
- 0.2.5. Evolució de la població d'origen estranger arribada anualment. Per grups d'edat, sexe i lloc de procedència. Nombre i variació percentual. *Font: Moviments migratoris. Idescat.*
- 0.3.1. Evolució de l'estat civil³ de la població. Per grups d'edat i sexe. Nombre i distribució percentual. *Font: Cens, Padró i Estadística de població. Idescat. On-line.*
- 0.3.2. Evolució de la taxa de nupcialitat⁴. Per grups d'edat i sexe. *Font: Cens, Padró, Estadística de població i Estimacions de població. Idescat.*

³ Estat civil: solter o soltera, casat o casada, vidu o vídua, separat o separada i divorciat o divorciada.

⁴ Taxa de nupcialitat: nombre de matrimonis per cada 1.000 habitants.

- 0.3.3. Evolució de les parelles de fet. Per grups d'edat. Nombre i percentatge sobre el total de parelles. *Font: Cens i Estadística de població. Idescat. On-line [dades disponibles en els àmbits comarcal i català].*
- 0.3.4. Evolució dels naixements. Per grups d'edat. Nombre i variació percentual. *Font: Moviment natural de la població. Idescat. On-line.*
- 0.3.5. Evolució de la taxa específica de fecunditat⁵. Per grups d'edat. *Font: Moviment natural de la població.*
- 0.3.6. Evolució dels nuclis familiars⁶. Per grups d'edat. Nombre i distribució percentual. *Font: Cens, Padró i Estadística de població. Idescat.*
- 0.3.7. Evolució dels nuclis familiars monoparentals⁷. Per grups d'edat. Nombre i percentatge sobre el total de nuclis familiars. *Font: Cens, Padró i Estadística de població. Idescat.*

⁵ Taxa de fecunditat: nombre de naixements per cada 1.000 dones.

⁶ Nuclis familiars: llars sense nucli, llars amb un nucli (parelles sense fills, parelles amb fills, mares soles amb fills i pares sols amb fills) i llars amb dos nuclis o més.

⁷ Nuclis formats per un sol progenitor.

Altres fonts estadístiques per a l'estudi de la població

➤ **Padró municipal d'habitants, Cens de població, Estadística de població, Estimacions de població.** Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).

Aquestes són les millors fonts per conèixer detalladament l'estructura de la població (nombre d'habitants, edat, sexe, estat civil, etc.) i la seva distribució dins el territori. Ofereixen informació molt acurada i fiable i permeten creuar diferents variables (sexe, edat, nivell d'instrucció, situació laboral, etc.). Són un bon instrument per fer anàlisis *estructurals a mitjà o llarg termini*. El fet que la seva periodicitat sigui quinquennal, però, les descarta com a bona font per fer una anàlisi *conjuntural*.

Desagregació territorial: districte, municipi, comarca, província, àmbit territorial i Catalunya.

Desagregació per edat: any per any i grups quinquennals.

Periodicitat: quinquennal.

Accés a les dades: petició a l'Idescat o consulta a la seva web (<http://www.idescat.es>); *Anuari estadístic de Catalunya* (publicació que recull la informació bàsica de Catalunya per comarques i àmbits territorials; accés online a la web de l'Idescat); *Estadística comarcal i municipal* (selecció de les dades

de l'*Anuari estadístic de Catalunya* ampliada a l'àmbit municipal).

➤ **Projeccions de població.** Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).

Les projeccions ens permeten preveure l'evolució de la població en el futur a partir de tres escenaris possibles i constitueixen un instrument a tenir en compte a l'hora de planificar els serveis i les actuacions.

Desagregació territorial: municipi, comarca, província, àmbit territorial i Catalunya.

Desagregació per edat: any per any i grups quinquennals.

Periodicitat: quinquennal.

Accés a les dades: petició a l'Idescat o consulta a la web d'aquesta entitat (<http://www.idescat.es>); la publicació *Els joves catalans en el 2011: els canvis que vénen*, de la Secretaria General de Joventut,

ofereix una anàlisi detallada de l'evolució prevista del nombre de joves a cada comarca i de la seva probable situació educativa i laboral l'any 2011. Accés on-line: <http://www3.gencat.es:81/joventut/catala/publicacions/index.htm#A>

➤ **Fluxos de població.** Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).

Els fluxos de població ens informen de les modificacions anuals de les xifres de població d'un àmbit territorial, modificacions determinades pel *moviment natural* de la població (naixements, defuncions i matrimonis) i pels *moviments migratoris* (immigració i emigració, tant interna —canvi de residència entre dos municipis— com externa). Així com els padrons, els censos i les projeccions ens ofereixen una perspectiva *estàtica* de la realitat (ens diuen «com és» un territori), l'estadística de fluxos ens proporciona una

visió *dinàmica i actualitzada* (ens informa sobre «què està passant»).

Desagregació territorial: municipi, comarca, província, àmbit territorial i Catalunya.

Desagregació per edat: grups quinquennals.

Periodicitat: anual.

Accés a les dades: petició a l'Idescat o consulta a la web d'aquesta entitat (<http://www.idescat.es>); *Anuari estadístic de Catalunya* (publicació que recull la informació bàsica de Catalunya per comarques i àmbits territorials; accés on-line a la web de l'Idescat); *Estadística comarcal i municipal* (selecció de les dades de l'*Anuari estadístic de Catalunya* ampliada a l'àmbit municipal).

➤ Altres fonts d'informació:

- **Centre d'Estudis Demogràfics (CED)**. Universitat Autònoma de Barcelona. Aquest centre d'investigació s'encarrega d'estudiar el territori de Catalunya des d'una perspectiva demogràfica. La seva web conté tant dades estadístiques com estudis monogràfics i referències bibliogràfiques. Accés on-line: <http://www.ced.uab.es> i <http://www.ced.uab.es/Banc.html> (banc de dades informatitzat).
- **Institut Nacional d'Estadística (INE)**. Ministeri d'Economia. És l'organisme que elabora les estadístiques estatals. La seva web conté tot tipus d'informació (sobretot pel que fa a Catalunya i províncies) relativa a qüestions socioeconòmiques i demogràfiques. Accés on line: <http://www.ine.es>

1. Educació i cultura

- 1.1.1. Evolució del nivell d'instrucció de la població. Per grups d'edat i sexe. Nombre i distribució percentual. *Font: Cens, Padró i Estadística de població. Idescat. On-line.*
- 1.1.2. Evolució de la població de 25 a 29 anys amb titulació universitària. Per grups d'edat i sexe. Percentatge sobre el total de la població de 25 a 29 anys. *Font: Cens, Padró i Estadística de població. Idescat.*
- 1.1.3. Evolució de la població de 20 a 24 anys amb titulació secundària. Per grups d'edat i sexe. Percentatge sobre el total de la població de 20 a 24 anys. *Font: Cens, Padró i Estadística de població. Idescat.*
- 1.1.4. Evolució de la població de 15 a 19 anys amb titulació primària. Per grups d'edat i sexe. Percentatge sobre el total de la població de 15 a 19 anys. *Font: Cens, Padró i Estadística de població. Idescat.*
- 1.2.1. Evolució de la població escolaritzada. Per grups d'edat i sexe. Nombre i taxa bruta d'escolarització¹. *Font: Departament d'Ensenyament.*

¹ Taxa bruta d'escolarització = (població d'un grup d'edat escolaritzada / població total del grup d'edat) x 100.

- 1.2.2. Evolució dels alumnes matriculats. Per nivell educatiu² i sexe. Nombre i distribució percentual. *Font: Departament d'Ensenyament. On-line [dades disponibles en els àmbits comarcal i català].*
- 1.2.3. Evolució dels alumnes matriculats. Per modalitat (públic/privat) i edat. Nombre i distribució percentual. *Font: Departament d'Ensenyament. On-line [dades disponibles en els àmbits comarcal i català].*
- 1.2.4. Evolució de la ràtio alumnes/professor³. Per modalitat. *Font: Departament d'Ensenyament. On-line [dades disponibles en els àmbits comarcal i català].*
- 1.2.5. Evolució del nombre d'alumnes d'origen estranger inscrits. Per sexe i nivell educatiu. Nombre i percentatge respecte al total d'alumnes. *Font: Departament d'Ensenyament. On-line [dades disponibles en els àmbits comarcal i català].*
- 1.3.1. Evolució del coneixement del català⁴. Per grups d'edat. Nombre i distribució percentual. *Font: Cens, Padró i Estadística de població. Idescat.*

² Nivell educatiu: ESO, batxillerat, cicle formatiu de grau mitjà, cicle formatiu de grau superior, COU i Formació Professional.

³ Ràtio alumnes / professor = (nombre d'alumnes matriculats / nombre de professors) x 100.

⁴ Coneixement del català: població que l'entén, el sap parlar, el sap llegir, el sap escriure i no l'entén.

Altres fonts estadístiques per a l'estudi e l'educació i la cultura

➤ **Padró municipal d'habitants de població, Cens i Estadística de població.** Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).

Aquestes són les millors fonts per a conèixer el nivell d'instrucció de la població de Catalunya, ja que ofereixen informació molt fiable i permeten creuar diferents variables (sexe, edat, situació laboral, origen social, etc.).

Desagregació territorial: districte, municipi, comarca, província, àmbit territorial i Catalunya.

Desagregació per edat: grups quinquennals.

Periodicitat: quinquennal.

Accés a les dades: petició a l'Idescat o consulta la web (<http://www.idescat.es>); *Anuari estadístic de Catalunya* (publicació que recull la informació bàsica de Catalunya per comarques i àmbits territorials; accés on-line a la web de l'Idescat); *Estadística comarcal i municipal* (selecció de les dades de l'*Anuari estadístic de Catalunya* ampliada a l'àmbit municipal).

➤ **Estadística del Departament d'Ensenyament.**

Per conèixer tot allò relatiu a l'escolarització de la població de Catalunya cal utilitzar les dades del Departament d'Ensenyament, les quals proporcionen

informació sobre l'escolarització en els diferents nivells educatius, les modalitats educatives (públic/privat), el professorat i els centres.

Desagregació territorial: municipi, comarca, província, àmbit territorial i Catalunya.

Desagregació per edat: any per any.

Periodicitat: anual.

Accés a les dades: petició al Departament d'Ensenyament o consulta a la web del Departament (<http://www.idescat.es>); *Anuari estadístic de Catalunya* (publicació que recull la informació bàsica de Catalunya per comarques i àmbits territorials; accés on-line a la web de l'Idescat); *Estadística comarcal i municipi-*

pal (selecció de les dades de l'*Anuari estadístic de Catalunya* ampliada a l'àmbit municipal).

➤ Altres fonts d'informació:

- *El sistema universitari de Catalunya*. Publicació anual del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació que ofereix les dades bàsiques de les universitats de Catalunya, incloent-hi informació relativa a la matriculació. Accés on-line a la web del DURSI: <http://dursi.gencat.es>
- **Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya:** <http://www.xtec.es>

2. Treball

- 2.1.1. Evolució de la població activa (ocupada i desocupada) i inactiva (estudiant i no estudiant). Per grups d'edat i sexe. Nombre i taxa (si és possible). *Font: A) Cens, Padró i Estadística de població. Idescat. On-line. B) Departament de Treball.*
- 2.2.1. Evolució de la població ocupada. Per grups d'edat, sexe i nivell d'instrucció. *Font: Cens, Padró i Estadística de població. Idescat.*
- 2.2.2. Evolució de la població ocupada. Per grups d'edat, sexe i tipus de contracte. *Font: Cens, Padró i Estadística de població. Idescat.*
- 2.2.3. Evolució de la població ocupada. Per grups d'edat, sexe i tipus d'activitat (CCAE-93). Nombre i distribució percentual. *Font: Cens, Padró i Estadística de població. Idescat.*
- 2.2.4. Evolució de la població ocupada. Per grups d'edat, sexe i professió (CCO-94). Nombre i distribució percentual. *Font: Departament de Treball.*
- 2.2.5. Evolució de la contractació. Per grups d'edat, sexe, nivell d'instrucció i tipus de contracte. Nombre i distribució percentual. *Font: Departament de Treball.*
- 2.2.6. Evolució de la contractació. Per grups d'edat, sexe i tipus d'activitat (CCAE-93). Nombre i distribució percentual. *Font: Departament de Treball.*

- 2.2.7. Evolució de la contractació. Per grups d'edat, sexe i professió (CCO-94). Nombre i distribució percentual. *Font: Departament de Treball.*
- 2.2.8. Evolució del nivell d'ingressos. Per grups d'edat i sexe. Nombre i distribució percentual. *Font: desconeguda (cal consultar els estudis sobre el vostre territori) o inexistent (tot i que seria interessant aconseguir aquestes dades).*
- 2.3.1. Evolució de la població desocupada. Per grups d'edat, sexe i nivell d'instrucció. *Font: A) Cens, Padró i Estadística de població. Idescat. B) Departament de Treball.*
- 2.3.2. Evolució de la població desocupada. Per grups d'edat, sexe i tipus d'activitat (CCAIE-93). Nombre i distribució percentual. *Font: A) Cens, Padró i Estadística de població. Idescat. B) Departament de Treball.*
- 2.3.3. Evolució de la població desocupada. Per grups d'edat, sexe i professió (CCO-94). Nombre i distribució percentual. *Font: A) Cens, Padró i Estadística de població. Idescat. B) Departament de Treball.*

Altres fonts estadístiques per a l'estudi del treball

➤ **Padró municipal d'habitants 1986, Cens de població 1991, Cens de població 2001 i Estadística de població 1996.** Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).

Aquestes fonts ofereixen informació molt detallada i fiable i permeten creuar diferents variables (sexe, edat, nivell d'instrucció, etc.). Són un bon instrument per fer anàlisis *estructurals a mitjà o llarg termini*. El fet que la seva periodicitat sigui quinquennal, però, les descarta com a bona font per fer una anàlisi *conjuntural*.

Desagregació territorial: districte, municipi, comarca, província, àmbit territorial i Catalunya.

Desagregació per edat: grups quinquennals.

Periodicitat: quinquennal.

Accés a les dades: petició a l'Idescat o consulta a la web d'aquesta entitat (<http://www.idescat.es>); *Anuari estadístic de Catalunya* (publicació que recull la informació bàsica de Catalunya per comarques i àmbits territorials; accés online a la web de l'Idescat); *Estadística comarcal i municipal* (selecció de les dades de l'*Anuari estadístic de Catalunya* ampliada a l'àmbit municipal).

➤ **Enquesta a la Població Activa (EPA).** Institut Nacional d'Estadística (INE).

Enquesta sobre la situació del mercat de treball. La seva periodicitat trimestral i l'especialització sobre qüestions laborals la converteixen en la millor font per analitzar la conjuntura laboral. Per exemple, l'EPA no estudia l'atur *enregistrat* (persones que s'han apuntat a les oficines de treball), sinó l'atur *estimat* (les persones desocupades que busquen feina, estiguin o no enregistrades), la qual cosa fa de l'EPA l'instrument més fiable per conèixer l'atur real. Tot i això, la limitació de la mostra fa que, per al col·lectiu juvenil, les dades no s'ofereixin per comarques ni províncies. L'EPA ens permet conèixer l'evolució recent i les tendències del mercat de treball.

Desagregació territorial: per a la població juvenil, la desagregació màxima és a nivell de Catalunya.

Desagregació per edat: grups de deu anys, com a mínim.

Periodicitat: trimestral.

Accés a les dades: petició a l'Idescat o consulta a la seva web (<http://www.idescat.es>); petició a l'INE o consulta a la web d'aquesta entitat (<http://www.ine.es>); *El mercat de treball. Ampliació dels resultats de l'EPA* (publicació anual de l'Idescat que recull les principals dades de l'EPA a Catalunya); *Anuari estadístic de Catalunya* (publicació que recull la informació bàsica de Catalunya per comarques i àmbits territorials; accés on-line a la web de l'Idescat).

➤ **Atur registrat.** Registre de les Oficines de Treball de la Generalitat de Catalunya (OTG).

Les *estimacions* de l'atur (EPA) per al col·lectiu juvenil són desaconsellables en

un àmbit que sigui inferior al de Catalunya. Per analitzar l'atur a escala municipal, comarcal, provincial o d'àmbit territorial recomanem utilitzar les dades de l'atur registrat (que recullen les demandes d'ocupació enregistrades en les OTG que estan d'alta l'últim dia laborable del mes de referència). Aquestes dades no ens permeten elaborar taxes (com ara la taxa d'atur) per al col·lectiu de joves, però sí que ens permeten fer-ne una anàlisi temporal detallada (atès que les dades apareixen mensualment) i també obtenir informació sobre les característiques socioeconòmiques de les persones aturades.

Desagregació territorial: municipal, comarcal, provincial i Catalunya.

Desagregació per edat: any per any.

Periodicitat: mensual.

Accés a les dades: petició al Departament de Treball o consulta a la web del Departament (<http://www.gencat.es/treball>); *Informació estadística del Departament de Treball* (revista mensual); *Informació estadística del Departament de Treball* (anuari); *Atur i contractació* (avanç mensual). Aquestes tres publicacions es poden consultar a la web del Departament de Treball (<http://www.gencat.es/treball>). També es pot consultar l'*Anuari estadístic de Catalunya* (publicació que recull la informació bàsica de Catalunya per comarques i àmbits territorials).

➤ **Contractes laborals.** Registre de les Oficines de Treball de la Generalitat de Catalunya (OTG).

L'evolució de la contractació i de les seves característiques ens permetrà analitzar els trets fonamentals i el volum de les

ocupacions que s'ofereixen en un territori determinat.

Desagregació territorial: municipi, comarca, província i Catalunya.

Desagregació per edat: any per any.

Periodicitat: mensual.

Accés a les dades: petició al Departament de Treball o consulta a la web d'aquest Departament (<http://www.gencat.es/treball>); *Informació estadística del Departament de Treball* (revista mensual); *Informació estadística del Departament de Treball* (anuari); *Atur i contractació* (avanç mensual). Aquestes tres publicacions també es poden consultar a la web del Departament de Treball, així com l'*Anuari estadístic de Catalunya* (publicació que recull la informació bàsica de Catalunya per comarques i àmbits territorials; accés

on-line a la web de l'Idescat, <http://www.idescat.es>).

➤ **Altes de la Tresoreria General de la Seguretat Social.** Ministeri de Treball i Afers Socials.

La consulta de les altes enregistrades a la Seguretat Social és l'única manera fiable i actualitzada de conèixer el nombre i les característiques dels ocupats joves en un territori reduït.

Desagregació territorial: municipi, comarca, província i Catalunya.

Desagregació per edat: tots els anys.

Periodicitat: actualització constant.

Accés a les dades: petició a la Tresoreria General de la Seguretat Social o consulta a la base de dades d'aquesta entitat (accés restringit).

- Altres fonts d'informació:
- **Dades sociolaborals de les comarques de Catalunya.** Publicació anual del Departament de Treball en la qual s'ofereix una anàlisi de l'evolució del mercat de treball i de l'àmbit de les relacions laborals a les quaranta-una comarques catalanes. Accés on-line a la web del Departament de Treball (<http://www.gencat.es/treball>).
- *Anuari econòmic comarcal.* Aquesta col·lecció de la Caixa de Catalunya consisteix en una anàlisi sistemàtica i regularment actualitzada de l'evolució de l'economia catalana des d'una perspectiva territorial. Inclou estudis monogràfics de les comarques. Accés on-line a la web de la Caixa de Catalunya (<http://www.caixacatalunya.es>).
- **Notes de conjuntura econòmica.** Publicació trimestral del Departament de Treball que analitza la situació econòmica del moment a Catalunya. Accés on-line a la web del Departament de Treball (<http://www.gencat.es/treball>).
- **Estudis especialitzats dels Observatoris del Mercat de Treball.** Aquestes unitats de recerca tenen com a objectiu facilitar l'elaboració, la disponibilitat i la difusió de la informació sobre el mercat de treball dels territoris on estan implantades. Per a més informació, <http://www.diba.es>
- **Base de dades Hermes.** Diputació de Barcelona. El sistema d'informació *Hermes* ofereix un recull de dades socioeconòmiques, estructurades i ordenades sobre la base de paràmetres de demografia, teixit empresarial, mercat de treball, formació laboral i indicadors macroeconòmics. Accés on-line a la web de la Diputació de Barcelona: <http://sawpu1.diba.es/sil/hermes/portada.asp>

3. Habitatge

3.1.1. Evolució dels tipus de llars¹ de la població. Per grups d'edat i sexe. Nombre i distribució percentual.

Font: Cens, Padró i Estadística de població. Idescat.

3.1.2. Evolució de la posició de la població de 15 a 29 anys². Per sexe. Nombre i distribució percentual.

Font: Cens, Padró i Estadística de població. Idescat.

3.1.3. Evolució de les llars unipersonals. Per grups d'edat i sexe. Nombre i percentatge sobre el total de llars.

Font: Cens, Padró i Estadística de població. Idescat.

3.1.4. Evolució del règim de tinença³ dels habitatges de la població de 15 a 29 anys emancipada. Nombre i distribució percentual.

Font: Cens, Padró i Estadística de població. Idescat.

3.1.5. Evolució de l'esforç econòmic de l'habitatge⁴. Per grups d'edat i sexe. Nombre i distribució percentual.

Font: desconeguda (cal consultar els estudis sobre el vostre territori) o inexistent (tot i que seria interessant aconseguir aquestes dades).

¹ Tipus de llar: llar d'origen, convivència amb el cònjuge o la parella i altres llars.

² Posició en la llar: llar jove (encapçalada per una persona jove) i llar amb joves (no encapçalada per una persona jove).

³ Règim de tinença: propietat del jove o la jove o de familiars, lloguer i altres.

⁴ Esforç econòmic de l'habitatge: proporció dels ingressos destinada a pagar els costos de l'habitatge (ja sigui de lloguer o de propietat) respecte als ingressos totals.

Altres fonts estadístiques per a l'estudi de l'habitatge

➤ **Padró municipal d'habitants de població, Cens i Estadística de població.** Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).

Aquestes són les millors fonts per conèixer la situació respecte a l'habitatge dels joves de Catalunya, ja que la informació és fiable, està desagregada fins a l'àmbit dels districtes i s'hi pot accedir gratuïtament. La seva periodicitat quinquennal és suficient per recollir les variacions en la situació dels joves en relació amb l'habitatge, per la qual cosa *no cal generar informació entre Padró i Cens*. Les dades censals, a més a més, ens proporcionen informació sobre les característiques dels habitatges.

Desagregació territorial: districte, municipi, comarca, província, àmbit territorial i Catalunya.

Desagregació per edat: grups quinquennals.

Periodicitat: quinquennal.

Accés a les dades: petició a l'Idescat o consulta a la seva web (<http://www.idescat.es>); *Anuari estadístic de Catalunya* (publicació que recull la informació bàsica de Catalunya per comarques i àmbits territorials; accés online a la web de l'Idescat); *Estadística comarcal i municipal* (selecció de les dades de l'*Anuari estadístic de Catalunya* ampliada a l'àmbit municipal).

➤ Altres fonts d'informació:

- *Els joves catalans i l'habitatge*. Secretaria General de Joventut. Aquesta investigació ofereix una anàlisi general del tipus de llars on viuen els joves a Catalunya i detalla les principals problemàtiques amb què s'enfronten. Accés on-line a la web de la Secretaria General de Joventut (<http://www3.gencat.es:81/joventut/catala/publicacions/index.htm#A>).
- *L'Habitatge. Estudi de l'habitatge a Catalunya 2000*. Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Aquesta anàlisi sobre l'habitatge a Catalunya segueix la mateixa metodologia que la investigació anterior. Per a més informació, <http://www.gencat.es/ptop>
- **Xifres d'habitatge**. Ajuntament de Barcelona. Publicació periòdica que facilita informació residencial sobre la ciutat de Barcelona. Desenvolupa plantejaments i perspectives que poden ser aplicats a altres territoris. Per a més informació, <http://www.bcn.es>

4. Salut

- 4.1.1. Evolució de les defuncions. Per grups d'edat i sexe. Nombre i taxa de mortalitat¹. *Font: Registre de mortalitat. Departament de Sanitat i Seguretat Social.*
- 4.1.2. Evolució de les defuncions. Per grups d'edat, sexe i primeres causes de mort. Nombre i taxa². *Font: Registre de mortalitat. Departament de Sanitat i Seguretat Social.*
- 4.2.1. *Evolució dels casos de sida declarats. Per grups d'edat i sexe. Nombre i variació percentual. Font: Registre de malalties. Departament de Sanitat i Seguretat Social.*
- 4.2.2. Evolució de la utilització de mètodes anticonceptius. Per grups d'edat, sexe, freqüència d'utilització i mètode utilitzat. Percentatge sobre la població total de cada grup. *Font: desconeguda (cal consultar els estudis sobre el vostre territori) o inexistent (tot i que seria interessant aconseguir aquestes dades).*
- 4.3.1. Evolució del consum de drogues. Per grups d'edat, sexe, freqüència i tipus de droga. Percentatge sobre la població de cada grup. *Font: desconeguda (cal consultar els estudis sobre el vostre territori) o*

¹ Taxa de mortalitat: nombre de defuncions per cada 1.000 habitants.

² Taxa: nombre de defuncions per cada 100.000 habitants.

inexistent (tot i que seria interessant aconseguir aquestes dades).

4.3.2. Evolució dels inicis de tractaments contra drogodependència. Per grups d'edat i tipus de droga³. Nombre i variació percentual. *Font: Departament de Sanitat i Seguretat Social.*

4.4.1. Evolució dels avortaments legals. Per grups d'edat. Nombre i variació percentual. *Font: Registre d'interrup-*

cions voluntàries de l'embaràs. Departament de Sanitat i Seguretat Social.

4.5.1. Evolució de les víctimes⁴ d'accidents de trànsit, excloent-ne els vianants i els ciclistes. Per grups d'edat i sexe. Nombre i variació percentual. *Font: Servei Català de Trànsit. Departament de Governació i Relacions Institucionals*

³ Tipus de droga: heroïna, cocaïna, cànnabis, tabac, alcohol i altres.

⁴ Víctimes: morts, ferits greus i ferits lleus.

Altres fonts estadístiques per a l'estudi de la salut

➤ Registres i estadístiques del Departament de Sanitat i Seguretat Social.

[Entre d'altres: Registre de mortalitat; Registre de natalitat; Registre d'interrupcions voluntàries de l'embaràs; Registre de casos de sida; Registre d'altres hospitalàries; Estadística de fumadors; *Encuesta domiciliaria sobre drogas* (facilitada pel Ministeri de Sanitat); Estadística dels tractaments contra drogodependències; Registre d'accidents automobilístics].

Desagregació territorial: variable; normalment, província, regió sanitària i Catalunya.

Desagregació per edat: variable; normalment, 15-24 anys i 25-34 anys.

Periodicitat: anual.

Accés a les dades: petició al Departament de Sanitat i Seguretat Social o consulta a la web d'aquest Departament (<http://www.gencat.es/sanitat/cat/cindex.html>). També es pot consultar l'apartat de Salut de les *Bases de dades estadístiques sobre la joventut de Catalunya*, de la Secretaria General de Joventut, a l'adreça <http://www3.gencat.es:81/joventut/catala/observatori/estadis.htm>. Finalment, es pot accedir a l'*Anuari estadístic de Catalunya* (publicació que recull la informació bàsica de Catalunya per comarques i àmbits territorials; accés on-line a la web de l'Idescat, <http://www.idescat.es>).

➤ Altres fonts d'informació:

- **Enquesta de salut de Catalunya** (ESCA 1996 i 2001). Departament de Sanitat i Seguretat Social. Aquesta enquesta oferirà informació (tot i que només relativa al conjunt de Catalunya) sobre l'estat de salut de la població, la percepció de la pròpia salut, les visites a professionals mèdics i a hospitals, el seguiment de dietes, l'autovaloració del cos, etc. Per a més informació, <http://www.gencat.es/sanitat>. Potser la millor manera de fer una aproximació als problemes relacionats amb la salut dels joves és consultar estudis *qualitatius* que explorin la significació de determinades pràctiques juvenils que tenen conseqüències sobre la salut d'aquest col·lectiu. El Centre de Documentació Juvenil de la Secretaria General de Joventut conté un ampli fons bibliogràfic sobre aquesta qüestió. Per a més informació, <http://www3.gencat.es:81/joventut/catala/serveis/centre.htm>
- **Observatori de les drogues**. Aquest Observatori, vinculat a l'Institut Genus, publica un informe anual sobre els hàbits de consum de drogues entre els joves en el qual es detallen les zones on hi ha més consum i els col·lectius més afectats. La metodologia que utilitza és bàsicament qualitativa (a través d'una extensa xarxa d'informadors), però també emprà mètodes quantitius, com ara enquestes dutes a terme amb la col·laboració d'Energy Control i Som.Nit (<http://www.msb.bcn.es/docs/observatori2001.pdf> <http://www.msb.bcn.es/docs/observatori2002.pdf>)

5. Participació democràtica

5.1.1. Evolució de les entitats juvenils enregistrades a la Secretaria General de Joventut. Per tipus d'entitat¹. Nombre, distribució percentual i ràtio joves/entitats². *Font: Cens general d'entitats. Secretaria General de Joventut. On-line [dades disponibles dins els àmbits comarcal i català].*

5.1.2. Evolució del nombre de joves associats a les entitats juvenils. Per tipus d'entitat. Nombre i distribució percentual. *Font: desconeguda (cal consultar els estudis sobre el vostre territori) o inexistent (tot i que seria interessant aconseguir aquestes dades).*

¹ Tipus d'entitats (segons la classificació de la Secretaria General de Joventut): associacions juvenils d'educació en el lleure, associacions d'estudiants, associacions juvenils polítiques, associacions juvenils sindicals i/o professionals, associacions per a la pau i el desenvolupament, associacions ecologistes, associacions socials, associacions d'animació sociocultural, associacions de serveis i fundacions, consells de joves, serveis d'estudi de temàtiques juvenils, escoles d'educadors en el lleure i altres associacions juvenils.

² Ràtio joves/entitats juvenils: joves residents/nombre d'entitats.

Altres fonts estadístiques per a l'estudi de la participació

Els principals problemes de les dades sobre participació són que no estan desagregades territorialment (com les dades de participació electoral), que són inexactes (les entitats sovint no disposen de registres actualitzats, són reticents a facilitar les dades o, senzillament, les inflen) o bé que se centren en els serveis oferts a la joventut més que en les accions dels joves vinculades a la participació.

➤ **Registres de la Secretaria General de Joventut.** Departament de la Presidència.

Cens general d'entitats juvenils; Llibre de registres d'instal·lacions juvenils; Registre d'expedició de diplomes d'educació en el

lleure; Registre de les activitats de vacances notificades.

Desagregació territorial: comarca, província, àmbit territorial i Catalunya.

Desagregació per edat:

Periodicitat: anual.

Accés a les dades: petició a la Secretaria General de Joventut o consulta a la web d'aquesta entitat (<http://www.gencat.es/joventuta>). També es poden consultar les *Bases de dades estadístiques sobre la joventut de Catalunya*, de la Secretaria General de Joventut, a l'adreça <http://www3.gencat.es:81/joventut/catala/observatori/estadis.htm>. Finalment,

es pot accedir a l'*Anuari estadístic de Catalunya* (publicació que recull la informació bàsica de Catalunya per comarques i àmbits territorials; accés on-line a la web de l'Idescat, <http://www.idescat.es>).

➤ Altres fonts d'informació:

- Demanar informació sobre **afiliació i activitats** a les mateixes entitats (juvenils o no).
- Com en el cas de la salut, la millor manera d'aproximar-se a l'estudi de la participació entre els joves és la consulta d'investigacions que utilitzen metodologies *qualitatives* per abordar aquesta temàtica.

El Centre de Documentació Juvenil de la Secretaria General de Joventut conté un ampli fons bibliogràfic sobre aquesta qüestió. Per a més informació, <http://www3.gencat.es:81/joventut/catala/serveis/centre.htm>. Una publicació recomanable és *Joves i participació a Catalunya*, editada per la Secretaria General de Joventut (accés on-line: <http://www3.gencat.es:81/joventut/catala/publicacions/index.htm#A>).

- **Dades de participació electoral.** Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS). Enquestes sobre les eleccions que se celebren a Catalunya i a la resta de l'Estat espanyol. Les dades no estan desagregades territorialment. Per a més informació, <http://www.cis.es>. La web de l'Idescat (<http://www.idescat.es>) també conté informació sobre participació electoral.

6. Altres fonts estadístiques per a l'estudi de la joventut

➤ **Base de dades estadístiques sobre la joventut de Catalunya.** Observatori Català de la Joventut, Secretaria General de Joventut. Recull de les principals estadístiques sobre la joventut de Catalunya, ofertes en format PDF i en taules d'Excel a partir dels sis eixos del Pla Nacional de Joventut de Catalunya. Moltes dades estan desagregades a nivell comarcal. Accés on-line: <http://www3.gencat.es:81/joventut/catala/observatori/estadis1.htm>

➤ **Base de dades comarcals sobre la joventut de Catalunya.** Observatori Català de la Joventut, Secretaria General de Joventut. Recull sobre les característiques bàsiques de la joventut de cada comarca, analitzades a partir dels sis eixos del Pla Nacional de Joventut de Catalunya. El recull permet com-

parar sistemàticament la joventut d'una comarca amb la joventut de l'àmbit territorial de la comarca i del conjunt de Catalunya. Accés on-line: <http://www3.gencat.es:81/joventut/catala/observatori/estadis2.htm>

➤ **Instituto de la Juventud de España (INJUVE).** Ministeri de Treball i Afers Socials. L'Injuve és l'organisme encarregat de dur a terme de les polítiques de joventut a l'Estat espanyol, per a la qual cosa compta amb un potent servei d'estudis i anàlisi de la realitat juvenil. Accés on-line: <http://www.mtas.es/injuve>

➤ **Instituto Nacional de Estadística (INE).** Ministeri d'Economia. És l'organisme que elabora les estadístiques estatals. La seva web conté tot tipus d'informació (sobretot pel que

fa a Catalunya i províncies) relativa a qüestions socioeconòmiques i demogràfiques. Accés on line: <http://www.ine.es>

➤ **Eurostat.** Comissió Europea. L'Eurostat és l'organisme encarregat de produir i harmonitzar les estadístiques oficials de la Unió Europea. Bona part de les seves estadístiques socials ofereixen informació desagregada per edats. Accés on-line: <http://europa.eu.int/comm.eurostat>

➤ **Les administracions locals, comarcals, provincials, nacionals i estatals** elaboren les seves pròpies estadístiques, moltes de les quals ofereixen informació desagregada per edats. Per comprendre millor la joventut d'un territori, el primer que cal fer és adreçar-se a aquests organismes per demanar informació sobre les dades i els estudis de la joventut que tenen disponibles. Cal visitar:

➤ **Ajuntaments.** La web de la Generalitat de Catalunya conté les dades de tots els ajuntaments. Accés on-line: <http://www.gencat.es/sac>

➤ **Consells Comarcals.** La web de la Generalitat de Catalunya conté les dades de tots els Consells Comarcals. Accés on-line: <http://www3.gencat.es:81/joventut/catala/observatori/estadis.htm> <http://www.gencat.es/sac>

➤ **Diputacions.** Accés on-line: <http://www.diba.es> (Barcelona)
<http://www.diputaciolleida.es> (Lleida)
<http://www.diputacio.altanet.org> (Tarragona)
<http://www.ddgi.es> (Girona).

➤ **Generalitat de Catalunya.** Accés on-line: <http://www.gencat.net>